DZIAŁANIE 11 · PROJEKT „RAZEM MOŻEMY WIĘCEJ”

Uczeń z niepełnosprawnością intelektualną uczy się języka polskiego

Co warto wiedzieć i jak pomoże kurs e-learningowy. Prezentacja dla nauczycieli

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Sfinansowano ze środków Funduszu Pracy w ramach Resortowego Programu Aktywizacyjnego dla Cudzoziemców na rok 2026

PLAN PREZENTACJI

Trzy części: ramy, ustalenia i kurs

1 Ramy Działania 11

Ilu uczniów, ile godzin i w jakich warunkach. Co z tego wynika dla celów zajęć.

2 Kluczowe ustalenia

Opis komunikacji ucznia, język polski jako drugi, znane środowisko, AAC, metody, planowanie i ocena.

3 Kurs e-learningowy

Jak jest zbudowany, jak się w nim uczyć, test, pliki do pobrania i pierwszy tydzień pracy.

Jak czytać oznaczenia na slajdach

Wynika ze źródeł

Potwierdzają to sprawdzone źródła lub przepisy.

Wniosek

Rozsądny wniosek ze źródeł, a nie wynik badań.

Hipoteza

Pomysł do sprawdzenia w praktyce.

Sfinansowano ze środków Funduszu Pracy w ramach Resortowego Programu Aktywizacyjnego dla Cudzoziemców na rok 2026

W jakich warunkach pracujemy

30

uczniów z niepełnosprawnością intelektualną

20 h

zajęć indywidualnych na każdego ucznia

Szkoła

zajęcia odbywają się w szkole ucznia

Wsparcie

szkolenie metodyczne
e-learning
Indywidualne konsultacje

20 godzin to bardzo mało

Przegląd o dwujęzyczności mówi o latach ekspozycji na język. Dlatego cele zajęć muszą być wąskie i funkcjonalne: to, co uczeń naprawdę wykorzysta w szkole i w codziennym życiu.

Sfinansowano ze środków Funduszu Pracy w ramach Resortowego Programu Aktywizacyjnego dla Cudzoziemców na rok 2026

Wynika ze źródeł

Stopień NI nie opisuje komunikacji

Stopień NI (ICD-11, kod 6A00)

lekki	umiarkowany	znaczny	głęboki
6A00.0	6A00.1	6A00.2	6A00.3

Stopień zmienia zakres celów. Dla stopnia umiarkowanego i znacznego jest odrębna podstawa programowa. Przy stopniu lekkim zwykle obowiązuje podstawa ogólna z dostosowaniami.

Opis komunikacji ucznia

- Jak uczeń rozumie polecenie: samo słowo, słowo z gestem, obrazek.
- Jak sygnalizuje „tak”, „nie”, potrzeby i niezrozumienie.
- Co mówi spontanicznie, a co tylko na polecenie.
- Zalecenie z literatury o AAC: dostosowuj znaki do osoby, a nie osobę do systemu.

Dwie osoby z tym samym stopniem mogą potrzebować zupełnie innego wsparcia. Dlatego zaczynamy od opisu komunikacji, a nie od stopnia NI.

Sfinansowano ze środków Funduszu Pracy w ramach Resortowego Programu Aktywizacyjnego dla Cudzoziemców na rok 2026

Typowe trudności i co z nich wynika

Obszar	Co może się dziać	Co robić na zajęciach
Rozumienie poleceń	Zależy od kontekstu i gestu; trudne są długie polecenia.	Polecenia jednoetapowe, obrazek lub przedmiot. Sprawdzaj czynnością, nie pytaniem „czy rozumiesz?”.
Słownictwo	Wolny przyrost słów; trudne pojęcia abstrakcyjne.	Mało nowych słów, z bliskiego otoczenia, powtarzane w różnych sytuacjach.
Rozmowa	Krótkie wypowiedzi; trudność z kontaktem, wymianą ról i niezrozumieniem.	Stałe scenki pytanie–odpowiedź; ćwicz sygnalizowanie „nie rozumiem”.
Pamięć słuchowa	Trudność z zatrzymaniem tego, co usłyszane.	Wsparcie wizualne; unikaj zadań opartych wyłącznie na przekazie ustnym.
Generalizacja	Trudność z przenoszeniem nauczonego do nowych sytuacji.	Ćwicz w różnych miejscach i z różnymi osobami; materiały z życia ucznia.
Reakcja otoczenia	Zignorowana próba komunikacji może nasilać trudne zachowania i wycofanie.	Zauważaj i odpowiadaj na każdą próbę komunikacji, także nietypową.

Sfinansowano ze środków Funduszu Pracy w ramach Resortowego Programu Aktywizacyjnego dla Cudzoziemców na rok 2026

Wynika ze źródeł

Polski jako język drugi: co mówią badania

Trzy sytuacje

Język ojczysty (L1)
Język domu od urodzenia, pełna ekspozycja.

Język drugi (L2): nasi uczniowie
Polski jest językiem szkoły i otoczenia, język domowy jest inny.

Język obcy
Kontakt głównie na lekcji.

Przegląd Kay-Raining Bird, Genesee, Verhoeven (2016)

- Nie ma dowodów, że dwujęzyczność sama w sobie szkodzi. Wspieraj oba języki, także domowy.
- Dzieci uczące się drugiego języka później mogą potrzebować więcej czasu, by „dogonić" rówieśników.
- Wolne postępy nie dowodzą, że zajęcia są bezcelowe.
- 20 godzin to bardzo krótki czas wobec lat ekspozycji, o których mówi przegląd.

Ograniczenia: przegląd narracyjny, dotyczy dzieci, NI nie bada osobno, nie obejmuje dorosłych migrantów. Trudno też odróżnić zaburzenie od etapu nauki języka drugiego.

Sfinansowano ze środków Funduszu Pracy w ramach Resortowego Programu Aktywizacyjnego dla Cudzoziemców na rok 2026

Wniosek

Cele wąskie i funkcjonalne

Przykłady celów, które można zobaczyć

Rozumienie: wykonuje polecenie „Usiądź” po jednokrotnym usłyszeniu.
Nazywanie: nazywa lub wskazuje 10 przedmiotów z klasy i warsztatu.
Potrzeby: sygnalizuje „chcę pić”, „boli mnie”, „nie rozumiem” mową, gestem lub symbolem.
Rutyny: odpowiada na powitanie, mówi „proszę” i „dziękuję”.
Proste wypowiedzi: łączy dwa elementy, np. „Proszę wodę”.

Co utrudnia polski i co robić

Słownictwo: słowa z otoczenia i z pracy; pojęcia pokazuj, nie definiuj.
Gramatyka: bogata fleksja, więc najpierw gotowe zwroty, np. „Poproszę wodę”.
Pragmatyka: pan/pani, żarty, ironia. Naucz kilku formuł na stałe sytuacje: sklep, urząd, szkoła.
Teksty: krótkie, konkretne, z obrazem.

Przykłady są ilustracyjne i nie wynikają ze źródeł. Przy nauce L2 trzeba odróżniać błędy typowe dla każdego uczącego się od trudności wynikających z NI; wymaga to wspólnej oceny nauczyciela i specjalisty.

Sfinansowano ze środków Funduszu Pracy w ramach Resortowego Programu Aktywizacyjnego dla Cudzoziemców na rok 2026

Zanim zaczniesz: siedem obszarów

Języki

Jakie języki zna uczeń i z kim ich używa. Czy czyta i pisze w języku domowym. Czy rodzina zna polski.

Rozumienie

Czy rozumie polecenie samym słowem, ze słowem i gestem, z obrazkiem. Ile kroków zapamiętuje.

Wypowiadanie

Jak sygnalizuje „tak”, „nie”, potrzeby i niezrozumienie. Co mówi spontanicznie.

Dostęp fizyczny

Czy wskazuje ręką, jak widzi i słyszy, jak długo utrzymuje uwagę.

Mocne strony

Zainteresowania, to, co motywuje, co budzi lęk lub przeciążenie.

Dotychczasowe systemy

Czy używa gestów, obrazków lub urządzeń; kto je zna i w jakim języku są opisane.

Otoczenie

Kto jest partnerem komunikacji w szkole i w domu; czy potrzebny jest tłumacz.

To propozycja z opracowania, a nie narzędzie diagnostyczne. Ocenę funkcjonowania ucznia powtarza się co najmniej 2 razy w roku szkolnym.

Sfinansowano ze środków Funduszu Pracy w ramach Resortowego Programu Aktywizacyjnego dla Cudzoziemców na rok 2026

Wniosek

Znane środowisko: punkt wyjścia, nie cel

Zaczynamy w znanym

Stała sala, stały rytm, przedmioty i sytuacje z życia ucznia. Zalecają to podstawa programowa i literatura o AAC. W Działaniu 11 zajęcia odbywają się w szkole ucznia.

Stała relacja

Gdy osoba prowadząca się nie zmienia, uczeń zużywa mniej sił na przyzwyczajanie się („koszt adaptacyjny"). Nikt tego nie zmierzył: to wniosek z modelu kompetencji komunikacyjnej.

Ryzyko jedynego partnera

Nauczyciel, który świetnie rozumie ucznia, może stać się jego jedynym partnerem komunikacji. Wtedy uczeń komunikuje się tylko „przez tłumacza". Ucz też innych partnerów.

Kierunek pracy: stopniowo poszerzaj kontekst

Znana sala i znana osoba → **Inne miejsca w szkole** → **Inne osoby i sytuacje**

Brak badań mierzących wpływ znanego środowiska i stałego nauczyciela na naukę języka u osób z NI.

Sfinansowano ze środków Funduszu Pracy w ramach Resortowego Programu Aktywizacyjnego dla Cudzoziemców na rok 2026

Siedem zasad bezpiecznych zajęć

1. Stała sala lub stałe miejsce pracy.
2. Powitanie i pożegnanie według tego samego rytuału.
3. Obrazowy plan zajęć widoczny przez cały czas.
4. Krótkie bloki aktywności i przerwy sensoryczne.
5. Powtarzanie słownictwa w różnych kontekstach.
6. Symbol „przerwa” pozwala przerwać lub zmienić aktywność.
7. Praca indywidualna lub w małej grupie, z osobą znającą system komunikacji ucznia.

Znane środowisko to punkt wyjścia, nie cel: umiejętności stopniowo przenoś na inne miejsca i osoby.

Zasady z Załącznika 1 (Z.4). Ich skuteczności w nauce L2 przez osoby z NI nie badano.

Sfinansowano ze środków Funduszu Pracy w ramach Resortowego Programu Aktywizacyjnego dla Cudzoziemców na rok 2026

Wynika ze źródeł

AAC nie hamuje rozwoju mowy

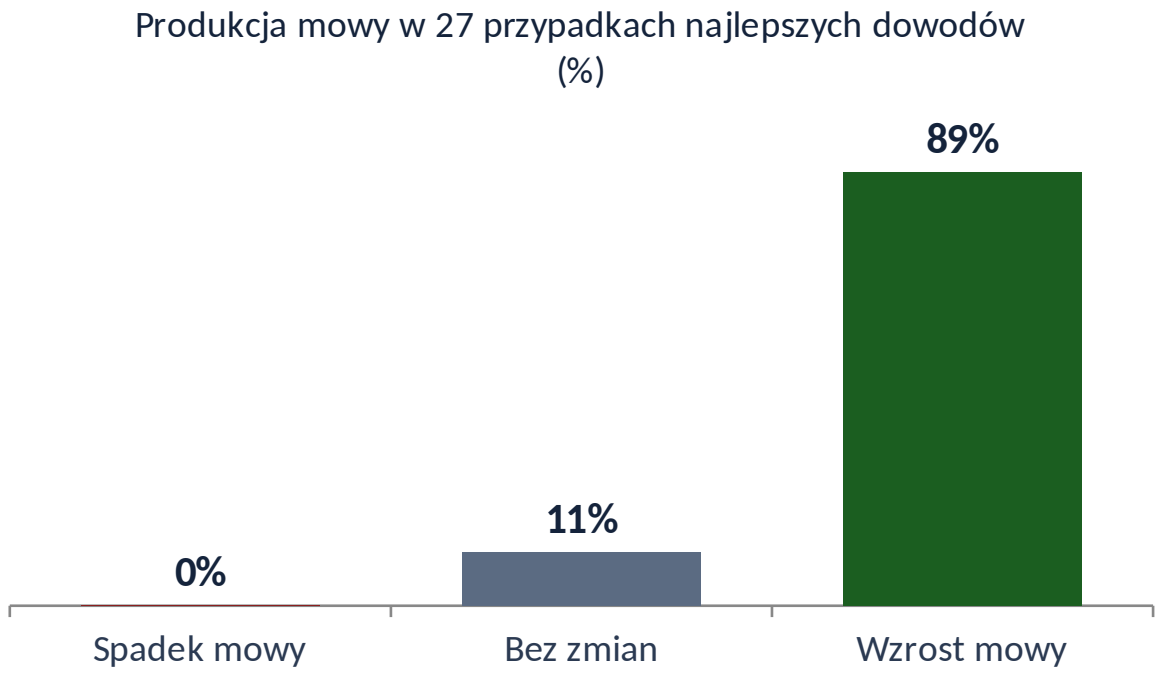

Ograniczenia przeglądu

- 17 z 23 badań bez kontroli eksperymentalnej.
- Małe próby; badania z lat 1975–2003.
- Znaki manualne i nieelektroniczne pomoce, a nie urządzenia generujące mowę.
- Brak badań o nauce języka drugiego.

Nie ma dowodów na szkodliwość AAC. Nie można jednak mówić o udowodnionej skuteczności w każdej sytuacji.

Sfinansowano ze środków Funduszu Pracy w ramach Resortowego Programu Aktywizacyjnego dla Cudzoziemców na rok 2026

Trzy poziomy wsparcia językowego

Poziom konkretny

Przedmioty, fotografie, miejsca i osoby z codziennego życia. Dobry start, zwłaszcza przy znacznej NI.

Poziom symboliczny

MÓWik, PCS, PIC, Arasaac, karty wyboru i tablice tematyczne.

Poziom językowo-ruchowy

Makaton, TPR, piosenki, scenki, rytuały i zabawy ruchowe.

Trzy pytania przy doborze środków

Wiek

Materiały dla młodzieży i dorosłych nie mogą być „dziecięce”.

Kultura

Zrozumiałość symboli i gestów dla ucznia z innego kraju nie była badana. Sprawdź z uczniem i rodziną.

Licencja

PCS to produkt komercyjny. Arasaac ma licencję CC BY-NC-SA 4.0: tylko użytek niekomercyjny.

Sfinansowano ze środków Funduszu Pracy w ramach Resortowego Programu Aktywizacyjnego dla Cudzoziemców na rok 2026

Hipoteza

Metody: dobry start, brak dowodów

Metoda	Możliwy sens w nauce polskiego	Zastrzeżenie
Scenki sytuacyjne	Ćwiczenie zwrotów w sytuacjach: sklep, przychodnia, urząd. Odpowiada celom funkcjonalnym.	Wymagają stałych, przewidywalnych scenariuszy.
Czytanie globalne	Rozpoznawanie całych słów przed literami: wejście, wyjście, apteka, nazwy z pracy.	Zależy od piśmienności ucznia w innym alfabecie.
TPR	Uczeń reaguje ruchem na polecenia, zanim zacznie mówić. Mało obciąża mowę.	Tempo i liczbę poleceń trzeba ustalić z uczniem.
Metoda ośrodków pracy	Zajęcia wokół jednego tematu z otoczenia ucznia: sklep, warsztat, przychodnia.	Tradycyjnie stosowana w szkole dla dzieci.
Metoda dobrego startu	Rytm, śpiew i ruch jako wsparcie zapamiętywania.	Dla młodzieży i dorosłych wymaga adaptacji; ryzyko infantylizacji.

Brak badań skuteczności którejkolwiek z tych metod w nauce języka drugiego przez osoby z NI.

Sfinansowano ze środków Funduszu Pracy w ramach Resortowego Programu Aktywizacyjnego dla Cudzoziemców na rok 2026

Hipoteza

Jednostka zajęć: pięć etapów

1

Powitanie

3–5 min

Stały rytuał: te same słowa i gesty.

2

Powtórka

5–10 min

Słowa i polecenia z poprzedniej jednostki, z obrazkiem lub przedmiotem.

3

Nowa treść

10–15 min

3–5 nowych elementów, pokazanych w konkretnej sytuacji.

4

Zadanie praktyczne

10–15 min

Nowe elementy w prostej scence lub czynności z życia ucznia.

5

Zakończenie

3–5 min

Stały rytuał, podsumowanie z tablicą, pochwała konkretnego osiągnięcia.

Trzy scenariusze w Załączniku 1

Mój dzień w szkole · 40–45 min
Nazywanie osób, miejsc i czynności; wyrażanie potrzeb.

W sklepie · 40–45 min
Zwroty zakupowe po polsku, opcjonalnie w języku obcym. Dużo nowych słów: w razie potrzeby podziel na dwie jednostki.

Moje emocje i moje potrzeby · 30 min
Słownictwo emocji i komunikaty o potrzebach, np. „potrzebuję przerwy”.

To propozycje do przetestowania, nie scenariusze sprawdzone w badaniach.

Sfinansowano ze środków Funduszu Pracy w ramach Resortowego Programu Aktywizacyjnego dla Cudzoziemców na rok 2026

Wynika ze źródeł

IPET i ocena funkcjonowania ucznia

Co mówi przepis

- IPET opracowuje zespół nauczycieli i specjalistów prowadzących zajęcia z uczniem.
- Powstaje po wielospecjalistycznej ocenie poziomu funkcjonowania ucznia.
- Ocenę powtarza się co najmniej dwa razy w roku szkolnym; w razie potrzeby zmienia się program.
- IPET obejmuje działania rewalidacyjne i naukę AAC.

Do ustalenia ze szkołą

- Jak kurs z projektu łączy się z IPET ucznia: nie jest to rozstrzygnięte.
- Czy nauczyciel kursu ma uczestniczyć w zespole IPET: nie sprawdzono.
- Praktycznie: cele kursu zgodne z celami IPET, a nauczyciel zna wyniki ostatniej oceny funkcjonowania.
- Pomoc: Centrum Komunikacji dla Osób z Niepełnosprawnościami (ocena umiejętności komunikacyjnych). Dostępności dla cudzoziemców nie sprawdzono.

Sfinansowano ze środków Funduszu Pracy w ramach Resortowego Programu Aktywizacyjnego dla Cudzoziemców na rok 2026

Wniosek

Notatka po zajęciach: pięć pól

1

Co?

Co uczeń zakomunikował.

2

W jakiej sytuacji?

Gdzie i podczas jakiej czynności.

3

Jakim środkiem?

Mowa, gest czy symbol.

4

Z jaką pomocą?

Jak bardzo pomagał nauczyciel.

5

Czy spontanicznie?

Sam z siebie czy na polecenie.

Przykład celu i dowodu: rozumienie poleceń

Po ok. 5 godz.: reaguje na 5 poleceń jednoetapowych.
Po 20 godz.: reaguje na 15 poleceń, także bez gestu.
Dowód: lista kontrolna z datami.

Wskaźnik projektu dotyczy udzielenia wsparcia (30 beneficjentów), a ankieta mierzy zadowolenie. Notatki dają dane o komunikacji i pozwalają porównać początek z końcem kursu.

Sfinansowano ze środków Funduszu Pracy w ramach Resortowego Programu Aktywizacyjnego dla Cudzoziemców na rok 2026

Bariery i jak im przeciwdziałać

Brak przygotowania nauczyciela

Co robić

Szkolenie z NI i AAC; praca zespołowa; wsparcie specjalisty.

Niestabilność relacji

Co robić

Stały nauczyciel; jawne wprowadzenie osoby zastępującej.

Niedostępność AAC

Co robić

System dostępny na zajęciach, w domu i w otoczeniu

Zbyt abstrakcyjne materiały

Co robić

Konkret, przedmioty i sytuacje z życia ucznia.

Duże grupy, brak zasobów

Co robić

Praca indywidualna lub w małej grupie; zapewnienie materiałów.

Absencja

Co robić

Elastyczne terminy, kontakt z opiekunem, krótsze jednostki.

Nieufność rodziny

Co robić

Wczesny kontakt i wyjaśnienie celów; ewentualnie zajęcia bez opiekunów.

Bariera językowa z opiekunami

Co robić

Tłumacz lub mediator kulturowy; materiały w języku domowym.

Sfinansowano ze środków Funduszu Pracy w ramach Resortowego Programu Aktywizacyjnego dla Cudzoziemców na rok 2026

Co wiemy, a czego jeszcze nie

Wynika ze źródeł

- Nauczyciel powinien rozumieć indywidualny system komunikacji ucznia.
- AAC nie hamuje rozwoju mowy.
- Nie ma dowodów, że dwujęzyczność sama w sobie szkodzi.

Wniosek

- Znane środowisko sprzyja nauce: zalecane, ale bez badań efektu na naukę języka.
- Stała relacja pomaga: logiczne, ale bez danych bezpośrednich.
- Nauka języka ma wymiar terapeutyczny: opinie nauczycieli, niski mierzalny postęp.

Nie zbadane

- Skuteczność specjalnych metod w nauce L2 przez osoby z NI.
- AAC w nauce języka drugiego lub obcego.
- Czy oligofrenopedagog uczy skuteczniej niż lektor.

Teza robocza: najskuteczniejsza jest osoba lub zespół łączący kompetencję specjalnopedagogiczną, językową i relacyjną. To propozycja, nie dowiedziony wynik.

Sfinansowano ze środków Funduszu Pracy w ramach Resortowego Programu Aktywizacyjnego dla Cudzoziemców na rok 2026

Rekomendacje dla czterech grup

Dla nauczyciela

- Zacznij od opisu komunikacji ucznia, a nie od stopnia NI.
- Wybieraj słownictwo z otoczenia ucznia, także ze szkoły i pracy; dostosuj materiały do wieku.
- Uzupełnij kompetencje: oligofrenopedagog o glottodydaktykę, lektor o wiedzę o NI i AAC.
- Prowadź krótkie notatki po każdych zajęciach.

Dla szkoły

- Zapewnij stałe, znane miejsce i stały rytm zajęć.
- Uzgodnij z nauczycielem, jak cele kursu łączą się z IPET.
- Udostępnij wyniki ostatniej oceny i informacje o dotychczasowym systemie komunikacji.
- Pozwól uczniowi używać systemu także poza zajęciami.

Dla terapeuty (logopedy, specjalisty AAC)

- Pomoże dobrać środki i ocenić możliwości komunikacyjne ucznia.
- Przeszkoli innych partnerów w używaniu systemu.

Dla rodziny i opiekunów

- Włącz ich w tworzenie systemu i uzgodnij język podpisów i komunikatów.
- Wyjaśniaj cele zajęć: brak zaufania do metody może utrudniać pracę.

Sfinansowano ze środków Funduszu Pracy w ramach Resortowego Programu Aktywizacyjnego dla Cudzoziemców na rok 2026

Kurs e-learningowy: ok. 5 godzin

ok. 5 godz.
czasu pracy

9 sekcji
od startu do testu

3–4 sesje
możesz przerywać i wracać

bez trenera
praca samodzielna

Dla nauczycieli oligofrenopedagogów i lektorów języka polskiego jako obcego, którzy prowadzą zajęcia indywidualne z cudzoziemcami z NI.

Po kursie potrafisz

1. opisać komunikację ucznia i oprzeć na niej planowanie zajęć
2. sformułować wąskie, funkcjonalne cele na kurs 20-godzinny
3. zorganizować zajęcia w znanym środowisku, ze stałym rytmem i relacją
4. dobrać środki AAC do ucznia, jego wieku i kultury
5. ułożyć jednostkę zajęć i dostosować gotowy scenariusz
6. współpracować z zespołem, szkołą i rodziną, także mimo bariery językowej
7. prowadzić notatki z obserwacji i oceniać postępy
8. odróżniać to, co wynika ze źródeł, od wniosków i hipotez

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Sfinansowano ze środków Funduszu Pracy w ramach Resortowego Programu Aktywizacyjnego dla Cudzoziemców na rok 2026

Ścieżka kursu: dziewięć sekcji

310

minut łącznie, czyli ok. 5 godzin pracy, najlepiej w 3–4 sesjach

Każda sekcja kończy się podsumowaniem. Sekcja 8 łączy wszystko w przypadku Ucznia A i teście końcowym.

Sfinansowano ze środków Funduszu Pracy w ramach Resortowego Programu Aktywizacyjnego dla Cudzoziemców na rok 2026

Jak uczysz się w kursie

1

Krótka porcja wiedzy

Jedna myśl na ekran, z oznaczeniem stanu dowodów.

→

2

Ćwiczenie

Klasyfikowanie, dopasowanie, wybór, porządkowanie. Dwie próby, potem rozwiązanie.

→

3

Scenariusz decyzyjny

Wybierasz, co zrobić. Do każdej opcji jest informacja zwrotna.

→

4

Refleksja

Piszesz własną odpowiedź i porównujesz ją z modelową.

Uczeń A przez cały kurs

Fikcyjny 16-latek, cudzoziemiec w krakowskiej szkole branżowej I stopnia, z orzeczeniem o NI. W domu używa innego języka, po polsku mówi pojedyncze słowa. Stosujesz wiedzę na jego przypadku.

Oznaczenia stanu dowodów

Wynika | Wniosek | Hipoteza

Przy treściach zobaczysz, co wynika ze źródeł, co jest wnioskiem, a co hipotezą.

Sfinansowano ze środków Funduszu Pracy w ramach Resortowego Programu Aktywizacyjnego dla Cudzoziemców na rok 2026

Test końcowy i pliki do pobrania

10 **pytań: 7 jednokrotnego i 3 wielokrotnego wyboru**

- 1 punkt za pytanie; w wielokrotnym wyborze tylko za dokładnie poprawny zestaw.
- Informacja zwrotna po każdym pytaniu.
- Próg zaliczenia: 7 z 10 (propozycja, do potwierdzenia).
- Po niezaliczeniu: wskazanie sekcji do powtórki i ponowne podejście.
- Brak limitu czasu.

Sześć plików do pobrania

D1	Karta rozpoznania komunikacji ucznia
D2	Szkielet jednostki i tabela celów
D3	Trzy scenariusze zajęć
D4	Karta obserwacji komunikacji
D5	Plansze poglądowe do wydruku
D6	Lista kontrolna przed pierwszymi zajęciami

Sfinansowano ze środków Funduszu Pracy w ramach Resortowego Programu Aktywizacyjnego dla Cudzoziemców na rok 2026

Twój pierwszy tydzień z uczniem

1	Zapytaj w szkole o IPET i wyniki ostatniej oceny funkcjonowania ucznia.	
2	Wypełnij kartę rozpoznania komunikacji ucznia.	D1
3	Ustal 2–3 wąskie, obserwowalne cele na początek.	D2
4	Przygotuj pierwszą jednostkę według szkieletu.	D2, D3, D6
5	Sprawdź z uczniem i rodziną znaczenie symboli i gestów. Po zajęciach zrób krótką notatkę.	D4

Propozycja kolejności, nie wymóg. D1–D6 to pliki do pobrania z kursu.

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Sfinansowano ze środków Funduszu Pracy w ramach Resortowego Programu Aktywizacyjnego dla Cudzoziemców na rok 2026

Źródła i oznakowanie

- Franieczek-Madalińska A., Wojciechowska N. (2020). Dzieci, które nie mówią, ale się komunikują. Edukacja, 2(153), 89–101.
- Gryszka-Mędrek Z. (2012). Wprowadzenie alternatywnych i wspomagających metod komunikacji u dziecka z mózgowym porażeniem dziecięcym. Logopedia Silesiana, 1, 140–158.
- Karpińska-Szaj K. (2011). Uczniowie z niepełnosprawnością w szkołach ogólnodostępnych: nauczanie języków obcych. Neofilolog, 36, 67–80.
- Kay-Raining Bird E., Genesee F., Verhoeven L. (2016). Bilingualism in children with developmental disorders: A narrative review. Journal of Communication Disorders.
- Light J., McNaughton D. (2014). Communicative competence for individuals who require AAC. AAC, 30(1), 1–18.
- Medina Sánchez L., Pérez Valverde C. (2017). Adaptaciones metodológicas en el aula de lengua extranjera para el alumnado con discapacidad intelectual leve. Porta Linguarum, Monográfico II, 267–282.
- Millar D.C., Light J.C., Schlosser R.W. (2006). The impact of AAC intervention on the speech production of individuals with developmental disabilities. JSLHR, 49(2), 248–264.
- Cichocka-Segiet K. (2018). Reforma edukacji 2017. Alternatywne formy komunikacji. Prezentacja, Ośrodek Rozwoju Edukacji.
- ICD-11, kod 6A00 (Disorders of intellectual development). Rozporządzenie MEN z 14.02.2017 r. (Dz.U. poz. 356).

Oznakowanie

Sfinansowano ze środków Funduszu Pracy w ramach Resortowego Programu Aktywizacyjnego dla Cudzoziemców na rok 2026.

Prezentacja odzwierciedla jedynie opinię jej autora. Ministerstwo nie jest odpowiedzialne za sposób wykorzystania zawartych w niej informacji.

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

fundacja wspierania kultury i języka polskiego im. M. Reja

Interkulturalni PL

Grodzki Urząd Pracy w Krakowie

International Centre of Education ICE.CUT